

Schenking lotelingsregister aan Stadsarchief

Eind april 2025 ontving Stad Nieuwpoort een waardevolle erfgoedschenking: een lotelingsregister van Nieuwpoort uit de negentiende eeuw. Het boek is afkomstig uit de privécollectie van voormalig stadsarchivaris Walter Lelièvre, die het nu overdraagt aan de Stad. Het erfgoedstuk zal voortaan bewaard worden in het Stadsarchief.

Voor de algemene dienstplicht in 1913 ingevoerd werd in België, besliste het lot erover wie wel en niet naar het leger moest gaan. Iedere jongen die de leeftijd van 19 jaar bereikte, moest zich inschrijven in een register. Naast de namen werden ook extra inlichtingen verzameld in kader van een mogelijke indiensttreding.

Via lottrekking uit een trommel kreeg elke opgeroepene een nummer. Getallen die groter waren dan de vastgestelde referentie, waren 'uit de dienst geloot'. Zij hoefden geen legerdienst te doen. Wie een lager lot had, moest zich melden bij de eenheid. Het spreekwoord 'het groot lot trekken' vindt zijn oorsprong hierin. Wie bemiddeld was, kon zijn dienstplicht afkopen. Dit systeem bleef bestaan tot 1909, vanaf dan moest per gezin minstens één zoon verplicht in dienst. In 1913 werd dan de algemene dienstplicht ingevoerd door de dreigende oorlog.

Het geschonken lotelingsregister heeft betrekking op de periode 1862-1895 in Nieuwpoort. In het lijvige boek vinden we de naam, voornaam, het getrokken nummer, de vermelding van een eventuele vrijloting of de vermelding dat de loteling dienst nam in plaats van een ander.